

Dzieje Słowian i świata na tle religii – 36

20 lipca 2022

Huna w Tybecie

Trzy duchy lub Ja albo trzy dusze, jako elementy duchowe w hunie, występują w wierze tybetańskiej bon. Bon jako starożytna tybetańska tradycja religijna istniała przed buddyzmem tybetańskim. Po prześladowaniach ze strony buddystów trwających wiele wieków, współcześnie z nim koegzystuje.

Bon jest najstarszą duchową tradycją Tybetu. Zawiera w sobie nauki i praktyki znajdujące zastosowanie w każdej sferze życia, włączając w to: relacje z naturą, postawę etyczną i moralne zachowanie, rozwijanie miłości, współczucia, radości i wewnętrznej harmonii oraz najwyższe nauki bonu – wielką doskonałość zwaną dzogchen.

Według bon człowiek składa się z trzech duchów podobnie jak w hunie. W Tybecie trzy Ja (niższe, średnie i wyższe) określone są jako: (sem, ji i la). La (wyższy duch) – według tybetańskiej tradycji bon jest to jeden z aspektów umysłu,

obok ji i sem. Odpowiada wyższemu Ja według huny. La w języku kodowym huny oznacza Światło, jest to święty symbol wyższego Ja reprezentowany przez Słońce, jako dawcę życia na Ziemi. Ra lub la oznacza także Słońce w jednym z polinezyjskich dialektów używanym jako język kodowy.

W bezpośrednim tłumaczeniu oznacza duszę, ale należy je raczej rozumieć jako głębię tego, kim jesteśmy, karmiczną zdolność posiadania pozytywnych ludzkich właściwości. Związane jest ze śladami karmicznymi, które sprawiają, że istota odradza się jako człowiek, nie zaś żółw czy bóg. Stanowi podstawę witalności i wewnętrznej siły posiadanej przez człowieka. Można je również zrozumieć jako podstawową ludzką dobroć, jako że dobroć pociąga za sobą zdolność rozwijania pozytywnych właściwości. W tybetańskiej astrologii mówi się, że La jest matką siły życiowej.

Ji – według bon jest odzwierciedlającym aspektem umysłu, w którym zdolności i właściwości zawarte w la pojawiają się w doświadczeniu. Odpowiada średniemu Ja według huny.

Sem – według bon jest to aktywny, konceptualny aspekt umysłu. Posiada on zdolność rozumienia, osądzania, gromadzenia wiedzy i decydowania. Jego aktywność zależna jest od stanu pozostałych aspektów umysłu: la i ji. Odpowiada niższemu Ja według huny.

Według nauk bon założycielem religii jest Salwa zwany później Shenrabem Miwocze lub Tonpą Shenrabem jeden z trzech braci zamieszkujących niebo Sipa Yesang, w którym razem studiowali nauki bonu, pod kierunkiem Bumtri Logi Chechena. Po ich zakończeniu udali się do Shenlha Odkara bóstwa będącym uosobieniem absolutnego współczucia, pytając w jaki sposób są w stanie pomóc wszystkim czującym istotom cierpiącym w samsarze.

Otrzymali radę, aby w trzech kolejnych epokach stali się nauczycielami i skierowali ludzkość na ścieżkę wyzwolenia. W

pierwszej epoce nauczał pierwszy z braci Dagpa, w obecnej epoce Salwa, który przyjął imię Shenrab, a w następnej epoce nastąpi jego brat Shepa. Dwaj pomocnicy Shenraba; Malo i Yulo wskazali mu odpowiednią do narodzin krainę Olmo Lungring.

Według współczesnych tybetologów obszar na którym rozprzestrzenił się bon to współczesne tereny Tadżykistanu, Kirgistanu, Kazachstanu, Uzbekistanu, Turkmenistanu, Iranu, Bhutanu, części Nepalu, południowych rejonów Indii, Tybetańskiego Regionu Autonomicznego, od zachodniej części Chin do północnych części Wietnamu, choć niektórzy badacze posuwają się jeszcze dalej odnajdując ślady na Sri Lance i Bali.

Według tradycji bon jest to nieprzerwana linia przekazu rozpoczynająca się 18 tysięcy lat temu i obejmująca swym zasięgiem całą środkową, południową i zachodnią Azję, docierając również do południowo-wschodniej Azji. Obszar zasięgu i czasokres istnienia tradycji bon pokrywa się z zasięgiem i czasokresem istnienia aryjsko-słowiańskiego Imperium Ramy. Imperium Ramy obejmowało obszar od środkowej, południowej i zachodniej Azji, po wschodnią i środkową Europę.

Bon to rdzenna tradycja duchowa Tybetu, na długo obecna zanim buddyzm przywędrował z Indii. System nauk bon jest zdecydowanie bogatszy niż buddyjski. Dziewięć ścieżek bon zawiera nauki na tematy praktyczne, takie jak gramatyka, astrologia, medycyna, przepowiadanie przyszłości, egzorcyzmy, uspokajanie duchów, nauki o logice, epistemologii, metafizyce, również rysunek i poezję, różne poziomy tantry w tym tantry dzogchen, oraz pełną linię przekazu wielkiej doskonałości (dzogchen).

Początkowo system bon zbliżony był do aktywności mahasiddhów, wiele nauk zarówno dzogchen jak i tantr było przekazywanych w systemach rodzinnej dziedziczy linii. Z tego co obecnie wiadomo klasztory nie stanowiły tam głównego zaplecza religijnego. Prym wiodły najstarsze klany wywodzące się jeszcze z czasów

Tonpy Shenraba. Część z nich przetrwała do czasów współczesnych. Obecnie tradycja bon podobna jest do szkół buddyzmu tybetańskiego, szczególnie szkoły Ningma ale podobieństwo to powstało dopiero po przejęciu anturażu buddyjskiego przez „rekonstruktora” bonu, wielkiego siddhy, późniejszego opata i pierwszej oficjalnej głowy bon czyli Pierwszego Trizina – Nyame Sherab Gyaltsena.

Na pierwszy rzut oka bon niewiele różni się od buddyzmu, zawiera bowiem przekazywane w podobnej formie nauki i praktyki medytacyjne. Wyróżnikiem bon są zachowane w najniższych ścieżkach nauki szamańskie, które buddyzm tybetański częściowo przejął i kultywuje do dziś.

Niestety przez wiele stuleci wskutek rozgrywek politycznych mających miejsce w Tybecie, kolejni władający starali się wykorzenić wiedzę i zniszczyć dowody o przedbuddyjskiej historii i tradycji bon.

Faktycznie jednak system nauk bon jest zdecydowanie bogatszy niż buddyjski i to obojętnie w której tradycji.

Dzięki kilkukrotnym wizytom obecnego Dalajlamy w klasztorze Menri w Dolanji, który przestudiował i włączył oficjalnie bon do grupy szkół buddyzmu tybetańskiego jako alternatywną religię Tybetu, tylko nieliczna grupa ekstremistów próbuje nadal podważać historyczne dziedzictwo bonu jakie wniósł w rozwój szeroko pojętej dharmy jak i samego Tybetu.

Od 1977 roku po zapoznaniu się z naukami bon przez XIV Dalajlamę, bon zostało w pełni uznane obok czterech tradycji buddyzmu tybetańskiego za piątą główną oraz rdzenną przedbuddyjską tradycję Tybetu, w pełni honorowaną przez Tybetański Rząd na Emigracji.

Ciąg dalszy nastąpi

Autorstwo: Stan Rzeczy

Zdjęcie: [hbieser](#) (CC0)

Źródło: WolneMedia.net